

Sygnatura akt: XI GC 700/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie, Wydział XI Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Mariusz Zawicki

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Weronika Szymczuk - Dąbkowska

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2016 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. Z.

przeciwko K. B.

o zapłatę

1. Oddała powództwo;
2. zwraca pozwanej K. B. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie kwotę 23 (dwadzieścia trzy) złote i 78 (siedemdziesiąt osiem) groszy tytułem nadpłaconej zaliczki;
3. zasądza od powoda M. Z. na rzecz pozwanej K. B. kwotę 2.593 (dwóch tysięcy pięciuset dziewięćdziesięciu trzech) złotych i 22 (dwudziestu dwóch) groszy tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygnatura akt: XI GC 700/15

Sprawa rozpoznana w postępowaniu zwykłym

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 16 stycznia 2015 r. powód M. Z. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od K. B. kwoty 1.600 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 31 lipca 2014 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania według norm przepisanych z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazał, iż pozwana zleciła mu wykonanie usługi hydraulicznej. Wyjaśnił, że z tytułu wykonania usługi wystawił rachunek, jednak pozwana dokonała jedynie częściowej zapłaty, a następnie wezwała go do usunięcia wad w wykonanej instalacji. Zastrzegł, że montaż odbył się zgodnie z wymaganiami producenta i bez zastrzeżeń ze strony pozwanej. Dodał, iż pozwana bezpodstawnie odstąpiła od umowy.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 26 lutego 2015 r. Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie XI Wydział Gospodarczy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz złożyła wniosek o zasądzenie kosztów procesu postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego norm przepisanych. W uzasadnieniu przyznała, że strony zawarły ustną umowę na wykonanie usługi hydraulicznej. Podniosła, że powód wykonał zobowiązanie w sposób nienależyty i że nigdy nie odbyło się uruchomienie kotłowni. Wskazała, że wezwała powoda

do usunięcia usterek, a ostatecznie była zmuszona zlecić poprawienie instalacji innej firmie. Podkreśliła, że zlecenie dotyczyło samej robocizny.

Powód w piśmie z dnia 13 lipca 2015 r. podtrzymał stanowisko w sprawie. Nadto, podkreślił, że usługa została wykonana zgodnie z wskazówkami firmy dostarczającej oprogramowanie kotła i parametrów przewidzianych przez producenta kotła. Podniósł, iż był gotów dokończyć instalację CO, jednak brak kontaktu ze strony pozwanej uniemożliwił mu dokończenie usługi. Podniósł, że informował przedstawiciela pozwanego o braku zasadności w przerabianiu instalacji. Podał, że strona pozwana nie wyraziła zgody na zapłatę większej kwoty za usługę związaną z demontażem instalacji i ułożeniem nowej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. Z. oraz K. B. (działająca za pośrednictwem swojego syna i zarazem pełnomocnika I. B.) zawarli ustną umowę na wykonanie podłączenia kotła centralnego ogrzewania SAS A. - (...) przystosowanego do spalania biomasy (głównie pelletów), do instalacji centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej wykonanej uprzednio w wolnostojącym domu jednorodzinnym w N., ul. (...).

W momencie zawierania umowy w budynku wykonana była instalacja ogrzewania podłogowego we wszystkich pomieszczeniach mieszkalnych, instalacja wodno-kanalizacyjna oraz niepodłączone: zasobnik ciepłej wody użytkowej o pojemności 500 l oraz kocioł SAS A. - (...) o mocy 23 kW.

Zadaniem M. Z. było podłączenie kotła do instalacji centralnego ogrzewania podłogowego na dwóch kondygnacjach, zainstalowanie 3 grzejników łazienkowych w dwóch łazienkach oraz pomieszczeniu gospodarczym przy kotłowni, połączenie kotła z nagrzewnicą (węzownicą) w zasobniku ciepłej wody), połączenie zasobnika ciepłej wody z instalacją domową bez recyrkulacji.

Za wykonanie powyższych prac K. B. zobowiązała się zapłacić kwotę 3.600 zł, z czego 2.000 zł zapłaciła w formie zaliczki przed rozpoczęciem prac. Wymieniona cena obejmowała jedynie robociznę.

Dowód:

- zeznania świadka I. B., k. 128 v - 129,
- zeznania świadka M. B., k. 129 – 129 v,
- zeznania świadka S. P., k. 129v – 130.

Zakres i przebieg prac ustalany był na bieżąco z I. B., działającym w imieniu K. B..

Dowód:

- upoważnienie, k. 21 – 22.
- zeznania świadka I. B., k. 128 v - 129,
- zeznania świadka M. B., k. 129 – 129 v,
- zeznania świadka S. P., k. 129v – 130.

W dniu 23 lipca 2014 r. M. Z. wystawił wobec K. B. rachunek nr (...) r. tytułem usługi hydraulicznej w kwocie 3.600 zł płatny w terminie 7 dni. Rachunek został doręczony pozwanej w dniu 24 lipca 2014 r.

Dowód:

- rachunek, k. 11,

- potwierdzenie nadania, k. 12,
- potwierdzenie odbioru, k. 13,
- zeznania świadka M. B., k. 129 – 129 v.

Po wykonaniu instalacji będącej przedmiotem umowy nastąpiło uruchomienie kotła. Po uruchomieniu kotłowni (...) zakwestionował prawidłowość działania instalacji i zażądał pismem z dnia 8 lipca 2014 r. usunięcia wad, w szczególności w następujący sposób: M. Z. miał wykonać kotłownię z maksymalnym wykorzystaniem możliwości sterownika kotła (...), przy tym - grzejniki miały grzać temperaturą wyższą niż ogrzewanie podłogowe a wszystkie obiegi grzewcze miały być w pełni sterowalne.

Dowód:

- pismo z 08.07.2014 r., k. 14 - 15, 41 – 42,
- zeznania świadka I. B., k. 128 v - 129,
- zeznania świadka M. K., k. 130v,
- zeznania świadka A. D., k. 130v – 131.

Powód odmówił dokonania zmian w ramach uzgodnionej ceny. I. B. odmówił zapłaty pozostałej części w kwocie 1.600 zł, a następnie pismem z dnia 18 lipca 2014 r. złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy.

Dowód:

- pismo z dnia 15.07.2014 r., k. 17 – 18,
- pismo z dnia 18.07.2014 r., k. 19 – 20, 43 – 44,
- potwierdzenie odbioru, k. 45,
- zeznania świadka I. B., k. 128 v - 129,
- zeznania świadka M. B., k. 129 – 129 v.

Pismem z dnia 8 grudnia 2014 r. M. Z. wezwał K. B. do zapłaty kwoty 1.600 złotych

Dowód:

- wezwanie do zapłaty, k. 23,
- zestawienie listów poleconych, k. 24 – 25.

Kocioł zakupiony przez pozwaną posiada system sterowania, który umożliwia:

- zasilanie wodą grzewczą o wyższej temperaturze (80 °C) zasobnika ciepłej wody użytkowej (z priorytetem lub bez),
- zasilanie wodą grzewczą o temperaturze (do 70-75 °C) grzejników (panelowych lub łazienkowych),
- zasilanie wodą grzewczą o temperaturze (do 55 °C) obiegów ogrzewania podłogowego z zastosowaniem zaworu trójdrogowego jako urządzenia dodatkowego usytuowanego na zewnątrz kotła sterowanego z kotła.

Schemat systemu zasilanego przez kocioł pozwanej SAS A. - (...) wymaga:

- zastosowania 3 pomp obiegowych, najkorzystniej zainstalowanych w kotłowni,
- rozdzielenia już w kotłowni obiegu ogrzewania podłogowego i grzejnikowego,
- zainstalowania sterowanego z kotła zaworu trójdrogowego do obniżenia temperatury wody grzewczej ogrzewania podłogowego.

Instalacja wykonana przez powoda była instalacją otwartą z naczyniem wzbiorczym umieszczonym na trzeciej kondygnacji budynku (poddasze niemieszkalne). Powód zastosował dwa obiegi wody grzewczej wychodzącej z kotła:

- obieg wspólny centralnego ogrzewania podłogowego i grzejnikowego wymuszony pompą obiegową marki G..

Obie pompy zainstalowano na przewodach zasilających (tłocznych) w kotłowni.

Przewody powrotne obiegu c.o. i c.w.u. zostały połączone na wejściu przewodu powrotnego c.o. do kotłowni.

Zgodnie z zaleceniami producenta kotła, na zasilaniu i powrocie wody grzewczej zainstalowano zawór czterodrogowy, którego celem było zabezpieczenie kotła przed powrotem wody w zbyt niskiej temperaturze (poniżej 55 °C), co groziło powstaniem przyspieszonej korozji kotła, którego główne elementy wykonane są ze stali węglowej.

(...) centralnego ogrzewania budynku opiera się głównie na ogrzewaniu podłogowym. Przewody ogrzewania podłogowego wykonane zostały wcześniej przed wylaniem posadzek i powód nie ingerował w ich konstrukcję. W celu zasilania obiegów ogrzewania podłogowego powód zainstalował dwa rozdzielacze po jednym na każdej kondygnacji użytkowej. Ponadto powód zainstalował w dwóch łazienkach oraz pomieszczeniu gospodarczym po jednym grzejniku łazienkowym. Ponieważ grzejniki łazienkowe wymagają wyższej temperatury zasilania (do 70-75 °C) od ogrzewania podłogowego (do 55 °C), powód zastosował rozdzielacze z mieszaczem wyposażone w pompę zasilającą każdy.

W wykonanych przez powoda pracach znajdowały się następujące uchybienia:

- brak uszczelnienia rury odprowadzającej nadmiar wody z naczynia wzbiorczego do kanalizacji, która może skutkować wydostawaniem się nieprzyjemnych zapachów z kanalizacji,
- brak izolacji cieplnej na przewodach w kotłowni,
- poprowadzenie w poziomie na powierzchni stropu przewodu odprowadzającego nadmiar wody z naczynia zbiorczego na poddaszu użytkowym.

Dowód:

- pisemna opinia biegłego sądowego B. S., k. 184 – 189.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, iż umowę na podstawie której powód formułuje swoje roszczenie Sąd zakwalifikował jako umowę o dzieło. Przedmiotem umowy, co jest niesporne, był bowiem montaż instalacji hydraulicznej (opisany w pozwie jako „usługa hydrauliczna”), a zatem czynność mająca charakter „dzieła” w rozumieniu art. 627 k.c.

Zgodnie z treścią art. 627 kodeksu cywilnego przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Powód M. Z. wskazał, iż mimo wykonania umowy nie otrzymał całości wynagrodzenia od pozwanej K. B..

Między stronami niespornym pozostawało, że strony zawarły ustną umowę o w przedmiocie instalacji kotłowni i z tego tytułu przysługiwało powodowi wynagrodzenie w wysokości 3.600 zł, zaś kwota 2.000 zł została mu zapłacona w formie zaliczki.

Pozwana kwestionowała prawidłowość wykonania umowy. Podnosiła przy tym, iż umowa przestała wiązać z uwagi na odstąpienie pozwanej od umowy.

Ustaleń w spornym zakresie Sąd dokonał w oparciu o zgromadzone w sprawie dokumenty oraz o osobowy materiał dowodowy w postaci zeznań przesłuchanych świadków.

Mając na uwadze treść podniesionych przez pozwaną zarzutów, w pierwszej kolejności weryfikacja podlegała ocena prawidłowości realizacji przez powoda przedmiotowej umowy. Sąd dokonał ustaleń w zakresie wykonania instalacji kotłowni przez powoda u pozwanej zgodnie ze sztuką budowlaną, jak również zgodnie z zaleceniami strony zlecającej wykonanie instalacji, ustalenia, czy po zakończeniu montażu przez powoda instalacja spełniała swoje podstawowe funkcje w oparciu o pisemną opinię biegłego sądowego, jako że ustalenia wymagające tego typu wiadomości winny być na zasadzie dyspozycji przepisu art. 278 § 1 k.p.c dokonywane za pośrednictwem dowodu z opinii biegłego.

Opinia w sprawie wydana przez biegłego sądowego B. S. była spójna, logiczna i wyczerpująca, a metodologia przyjęta przez biegłego nie może budzić zastrzeżeń, dlatego sąd uznał opinię za wiarygodną.

Biegły ustalił, iż powód nie dostosował w pełni wykonywanej przez siebie instalacji do zakupionego przez pozwaną kotła. M. Z. zastosował rozwiązania typowe, które nie wykorzystywały jednak wszystkich właściwości kotła i w związku z tym rozwiązań zastosowanych przez powoda nie można uznać za optymalne.

Główne zastrzeżenia w ocenie biegłego można mieć do rozwiązań systemowych instalacji. Jak wskazał biegły, powód wykonał instalację w sposób typowy dla kotłów jednofunkcyjnych na paliwo gazowe lub stałe. Kotły takie pracują najczęściej w dwóch obiegach: centralnego ogrzewania oraz ogrzewania ciepłej wody, z priorytetem obiegu c.w.u.. W przypadku instalacji z ogrzewaniem podłogowym oraz grzejnikowym stosuje się obniżenie temperatury dla obiegów podłogowych przy użyciu rozdzielaczy z pompami i mieszaczami lokalizowanych zwykle na poszczególnych kondygnacjach lub częściach budynku przy użyciu zaworów termostatycznych na przewodach powrotnych poszczególnych obiegów ogrzewania podłogowego. Schemat systemu zasilanego przez kocioł pozwanej SAS A. - (...) byłby od 1000 do 1500 zł tańszy od instalacji wykonanej przez powoda, gdyż zastosowanie 2 rozdzielaczy z mieszaczami było by zbyt kosztowne (natomiast należało by zakupić dodatkową pompę oraz zawór trójdrogowy).

Zdaniem biegłego, powód mógł zmodyfikować wykonaną przez siebie instalację poprzez rozdzielenie obiegu centralnego ogrzewania podłogowego i grzejnikowego i zainstalowanie dodatkowej pompy, pozostawiając rozdzielacze z mieszaczami (koszt ok. 700 – 800 zł)

Ponadto, biegły negatywnie odniósł się do żądania pozwanej przeinstalowania pomp w inne miejsca. Zaś rozdzielenie powrotu centralnego ogrzewania od powrotu z węzownicy zasobnika c.w.u. zdaniem biegłego nie jest to konieczne.

Biegły dodał, iż instalacja kotłowni wykonana przez powoda u pozwanej wykonana została zgodnie ze sztuką budowlaną, ale w sposób odpowiedni dla typowych rozwiązań technicznych. Pozwana zakupiła kocioł posiadający znacznie większe możliwości techniczne niż typowy kocioł średniej jakości i powód powinien je wykorzystać. Wykonana przez niego instalacja nie wykorzystuje wszystkich możliwości kotła, w związku z tym nie stanowi rozwiązania optymalnego, a ponadto jest droższa.

Biegły wskazał również, iż instalacja wykonana przez powoda nie była zgodna z zaleceniami strony zlecającej zawartej w piśmie z 8 lipca 2014 r. Po zakończeniu montażu przez powoda instalacja nie umożliwiała uruchomienia ogrzewania grzejnikowego niezależnie od ogrzewania podłogowego. Zdaniem biegłego – instalacja ta powinna być wykonana zgodnie z zaleceniami producenta kotła i systemu nim sterującego. Powód wykonał instalację, jak twierdzi biegły, według swojej własnej koncepcji, która nie była w pełni dostosowana do funkcjonalności kotła.

Odnosząc się do opinii biegłego powód wskazał między innymi, iż wszelkie ustalenia stron dotyczące zlecenia zostały zawarte w formie ustnej. Odnośnie zaś do zaleceń z 8 lipca 2014 r. powód wskazał, że nie było takich wytycznych w momencie zawierania umowy.

W ocenie sądu stanowisko strony powodowej nie miało charakteru zarzutów do opinii biegłego, a stanowiło jedynie polemikę z poczynionymi ustaleniami. Powód podtrzymał jedynie swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie nie przedstawiając jednocześnie merytorycznych argumentów, które mogłyby zaważyć na wiarygodności ustaleń dokonanych przez biegłego.

Ostatecznie zgodnie z ustaleniami biegłego, należało przyjąć, iż instalacja nie została wykonana zgodnie z zaleceniami producenta kotła i systemu nim sterującego. Powód co prawda, ukończył dzieło, jednakże w rezultacie wykonana instalacja nie była dostosowana do funkcjonalności kotła.

Nie mógł mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy fakt, iż powód przeprowadzając instalację kotłowni kierował się zaleceniami przedstawiciela pozwanej. Oceniając skutki prawne instruowania powoda przez zamawiającego, uwzględnić należy bowiem treść art. 634 k.c., zgodnie z którym, jeżeli materiał dostarczony przez zamawiającego nie nadaje się do prawidłowego wykonania dzieła albo jeżeli zajdą inne okoliczności, które mogą przeszkodzić prawidłowemu wykonaniu, przyjmujący zamówienie powinien niezwłocznie zawiadomić o tym zamawiającego.

Przepis wymienionego artykułu jest wyrazem przyjęcia przez ustawodawcę założenia, że wykonawca (przyjmujący zamówienie) posiada odpowiednią wiedzę i profesjonalne (fachowe) przygotowanie, a zatem to on powinien dokonywać oceny, czy materiał dostarczony przez zamawiającego nadaje się do prawidłowego wykonania dzieła. Zamawiający, w związku z tym, że decyduje się na zamówienie dzieła, z reguły nie posiada wiedzy i przygotowania fachowego. Wynikający z dalszej części normy art. 634 obowiązek zawiadomienia zamawiającego o innych okolicznościach, które mogą przeszkodzić prawidłowemu wykonaniu dzieła, ma na celu umożliwienie współdziałania strony w toku realizacji zobowiązania, także w zakresie usunięcia zaistniałej przeszkody. Notyfikacji podlegają zarówno okoliczności (zdarzenia) faktyczne, jak i prawne, dotyczące: stron, osób trzecich, przedmiotu umowy, narzędzi, przyjętej technologii lub inne - o ile mogą negatywnie wpłynąć na prawidłowe wykonanie dzieła. Zawiadomienie powinno nastąpić niezwłocznie po tym, gdy strony powzięły wiedzę o danej okoliczności. Wykonanie obowiązku notyfikacji ma szczególnie istotne znaczenie w odniesieniu do okoliczności, które nie są objęte odpowiedzialnością którejkolwiek ze stron umowy, a ich wystąpienie wymaga współdziałania stron w celu usunięcia przeszkody, minimalizacji szkody lub odpowiedniego dostosowania dalszej realizacji umowy.

Na gruncie niniejszej sprawy stwierdzić należało, iż powód nie zmierzał do wykazania, aby zawiadomił pozwaną ani jej przedstawiciela – I. B. o skutkach realizacji dzieła zgodnie z wytycznymi I. B.. Wręcz przeciwnie, podnoszone w pozwie i w dalszych pismach procesowych twierdzenia, jakoby powód bezkrytycznie stosował się do poleceń przedstawiciela powódki zdają się być główną linią argumentacji strony powodowej, mającą, w jej ocenie, świadczyć o prawidłowym wykonaniu dzieła.

Z uwagi na powyższe powództwo podlegało oddaleniu.

Sąd pominął wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z dokumentu – schematu instalacji. Rzeczony dokument strona powodowa powinna złożyć najpóźniej wraz z zarzutami do opinii biegłego. Powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika dopiero na rozprawie w dniu 14 kwietnia 2016 r. wystąpił z wnioskiem o przeprowadzenie dowodu z dokumentu, a zatem wniosek ten należało uznać za spóźniony w świetle art. 217 § 2 k.p.c. Z uwagi na fakt, iż wymagane byłoby odniesienie się przez I. B. (nieobecnego i niewzywanego na rozprawę) do treści przedmiotowego dokumentu, uwzględnienie wniosku dowodowego powoda prowadziłoby do zwłoki w rozpoznaniu sprawy. Ponadto z treści wyjaśnienia powoda nie wynika z jakich względów zgłoszenie wniosku dowodowego możliwe było dopiero na terminie ostatniej rozprawy. Powód na rozprawie wskazał, że (karta 214) „po opinii biegłego przypomniał sobie, że posiada schemat”. Przeprowadzenie tego dowodu sprzeciwia się treści art. 3 i at. 6 § 2 k.p.c.

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie powoda albowiem został on zgłoszony dopiero na ostatniej rozprawie, na którą nie stawiała się powódka – nie została wezwana albowiem taka potrzeba nie zachodziła. Realizując zatem wniosek o przesłuchanie powoda, sąd powinien również umożliwić wypowiedzenie się w formie zeznań pozwanej, co skutkowałoby przedłużeniem postępowania bo takie przesłuchanie z uwagi na niestawiennictwo pozwanej mogłoby odbyć się dopiero na kolejnym terminie rozprawy.

Obowiązek zwrotu na rzecz strony pozwanej kwoty 23,78. zł wynikał z faktu uiszczenia przez pełnomocnika pozwanej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 2.000 zł, zapłaty z tej zaliczki wynagrodzenia biegłemu i jej rozliczenia zgodnie z normą art. 84 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu znajduje podstawę prawną w art. 108 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Pozwana poniosła koszty w postaci wynagrodzenia pełnomocnika – 600 zł, zgodnie z § 6 pkt 3 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 § Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348), koszt opłaty od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, a także koszt wynagrodzenia biegłego w kwocie 1.976,22 zł (pokryty z zaliczki wpłaconej przez pozwaną).

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)
4. (...)